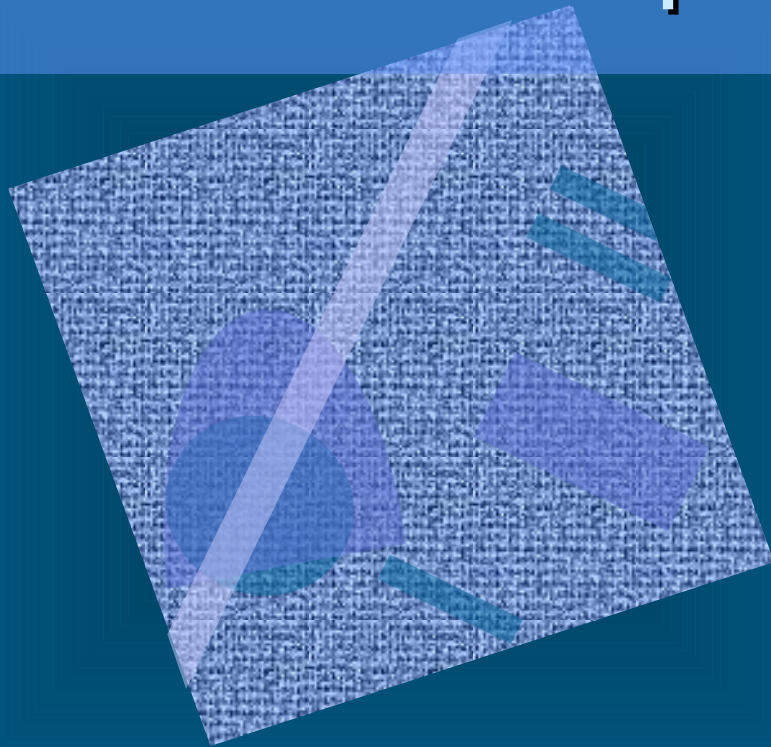

Elektronsko poslovanje

Kaj si bomo pregledali?

- predstavitev računalniškega izmenjavanja podatkov
- predstavitev nadaljnega razvoja izmenjavanja poslovnih dokumentov prek elektronskih medijev,
- predstavitev raziskav v zvezi z vključevanjem malih organizacij v elektronsko poslovanje,
- spletne strani pomembnih raziskovalnih skupin in smernice za nadaljnje raziskovanje.

Opredelitve

- **Informacijska družba** je tista, v kateri intenzivno uporabljajo informacijsko tehnologijo.
- **Informacijska tehnologija** je celota računalnikov, telekomunikacij in vseh drugih tehnologij za delo s podatki in za oblikovanje informacij.

Opredelitve

- **Informacijska infrastruktura** neke države so računalniki, telekomunikacijska omrežja, vmesniki za uporabnike, potrebne rešitve in storitve
- gospodarsko področje, ki se v svetu najhitreje razvija.

Opredelitve

- **Elektronsko poslovanje** (Electronic Commerce) je uporaba vseh vrst informacijske tehnologije znotraj podjetja in v povezavah podjetja s partnerji za zagotavljanje učinkovitega in uspešnega poslovanja.
- **Elektronsko poslovanje** je pomembna sestavina nastajajoče informacijske družbe.

Opredelitve

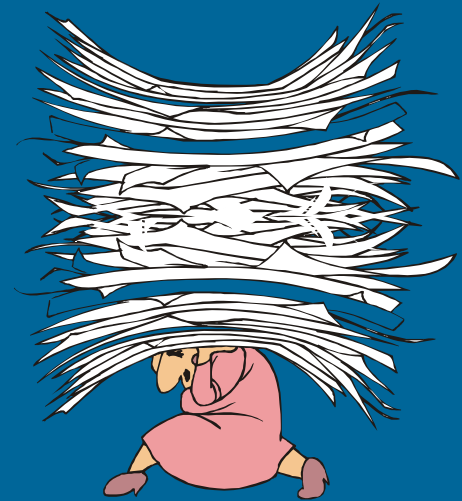
- Računalniško izmenjavanje podatkov-**RIP** (Electronic Data Interchange - EDI) je izmenjavanje poslovnih listin med računalnikoma dveh ali več podjetij z upoštevanjem izbranega standarda
- Temeljna tehnologija elektronskega poslovanja

Ključni premiki v svetu

- Bangemannovo sporočilo- maj 1994,
- Bela knjiga- marec 1997,
- Ministrska deklaracija o globalnih informacijskih omrežjih- julij 1997,
- Memorandum from President Clinton- oktober 1993,
- Chairman's Conclusions IS Forum- oktober 1997

KLASIČNO poslovati

- **papir**: stoletja edino sredstvo za dokumentiranje poslovnih transakcij
- **glavni problemi**:
  - časovne zakasnitve,
  - stroški dela,
  - napake,
  - zaloge,
  - počasni postopki v poslovnem procesu,
  - negotovost..

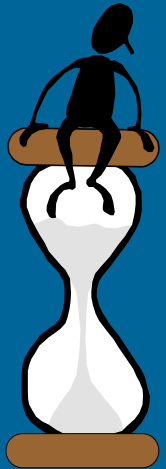

ELEKTRONSKO poslovati

- za poslovanje uporabljati sodobno informacijsko tehnologijo
- temeljna tehnologija elektronskega poslovanja je računalniško izmenjavanje podatkov

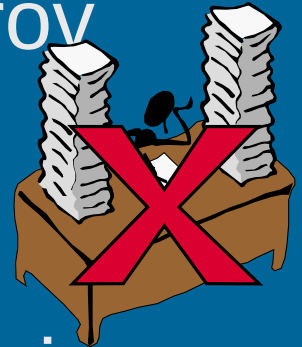
Glavne prednosti elektronskega poslovanja

- časovno neodvisna izmenjava poslovne dokumentacije,
- manj pisarniškega dela,
- zmanjšanje stroškov za telefonske pogovore,
- zmanjšanje obsega navadne pošte (snail mail),
- zmanjšanje/odpravljanje dvakratnega vnašanja podatkov,

Glavne prednosti elektronskega poslovanja

- zmanjševanje/odpravljanje izvorov pisarniških napak,
- zmanjševanje zalog,
- večja zvestoba poslovnih partnerjev,
- priložnosti za doseganje popustov in boljših plačilnih pogojev,
- večja produktivnost,
- boljše storitve poslovnim partnerjem,
- lažje spremljanje in prilagajanje trgu,...

Ključni dejavniki uvajanja elektronskega poslovanja

- ustvarjanje kritične mase,
- način uvajanja glede na lastnosti podjetja,
- legalizacija uporabe elektronskega poslovanja.

Vprašanje kritične mase

(državna uprava, lokalne oblasti, gospodarske zbornice, strokovne organizacije in univerze)

- organizirano usposabljanje in izobraževanje,
- državni programi za promocijo in pospeševanje uvajanja elektronskega poslovanja,
- projekti Evropske unije,
- pobude ZDA in Japonske.

Lastnosti podjetij

**MANJŠA PODJETJA NISO LE
POMANJŠANE RAZLIČICE
VEČJIH PODJETIJ!**

Lastnosti manjših podjetij

- številčna majhnost,
- centralizirano vodenje in nadzor,
- pomanjkanje strokovnih znanj drugih področij,
- zaprta in poštena delavna skupina,
- zelo učinkovito delo,
- omejena tehnologija,
- ozek izbor storitev in produktov,

Lastnosti manjših podjetij

- majhno tržišče,
- praktična naravnost zaposlenih,
- nizek ustvarjen promet,
- močna volja po neodvisnosti in
- vpliv družinskih interesov.

Najpomembnejša sodila pri uvajanju EC v manjša podjetja

- stroški,
- koristi,
- enostavnost uporabe in
- učinek informacijske tehnologije.

Legalizacija uporabe elektronskega poslovanja

V zvezi z uporabo informacijske tehnologije in elektronskimi podatki bo v Sloveniji najbrž pomemben 29. člen Zakona o davčnem postopku in Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu.

Ali je velikost organizacije pomembna za uvajanje elektronskega poslovanja?

- odzivnost,
- prilagodljivost,
- živahnost,
- organizacija podjetja.

Bistvo uvedbe elektronskega poslovanja

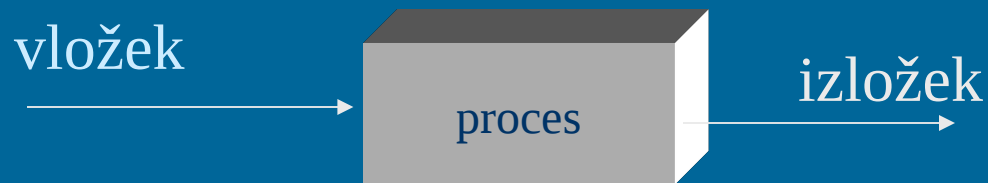
80% SPREMEMBA ORGANIZACIJSKIH
PROCESOV
- "DELAVNIH POSTOPKOV"

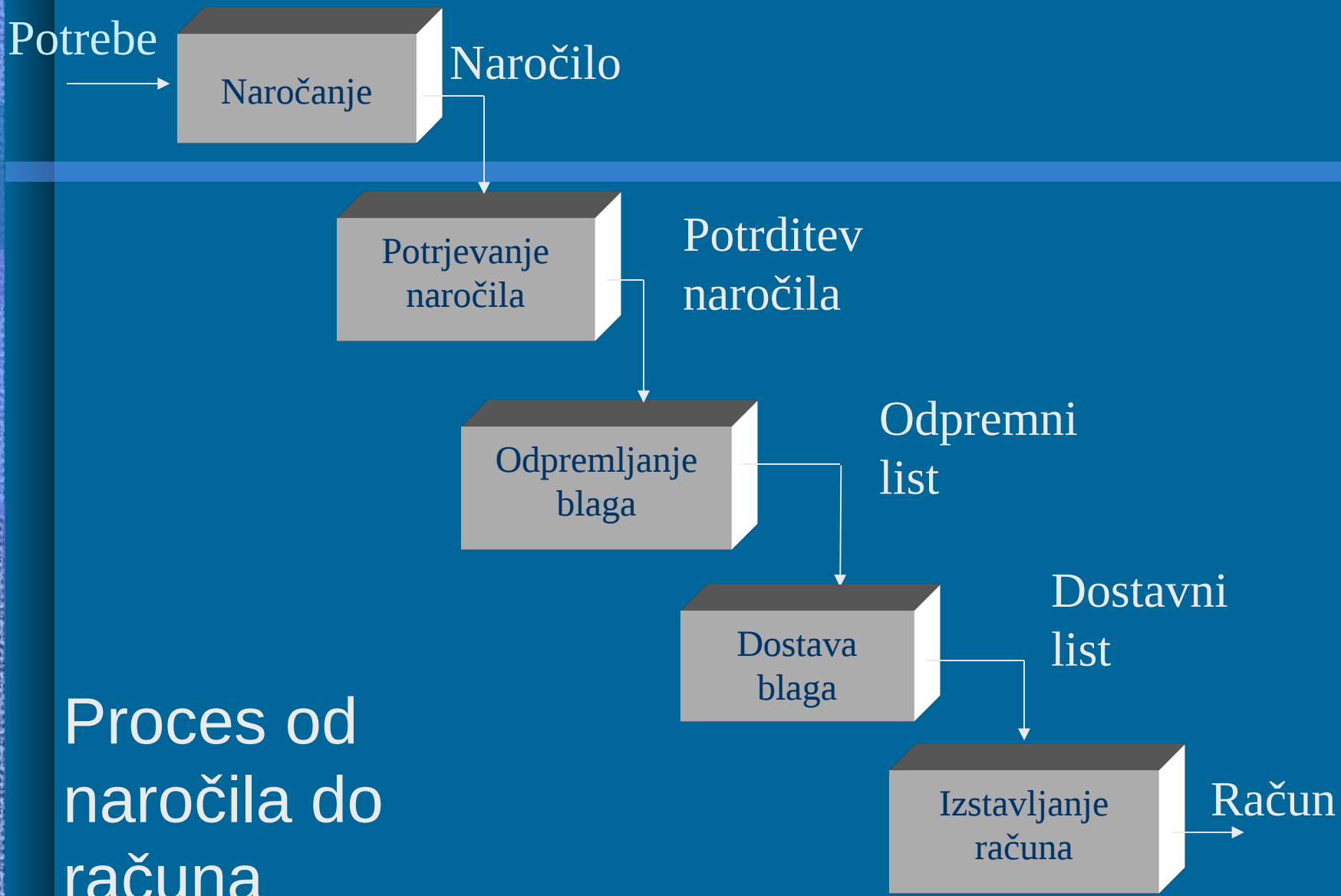
20% UVAJANJE NOVE
INFORMACIJSKE THNOLOGIJE

Organizacijski proces

Proces pomeni obdelovanje dokumentov.

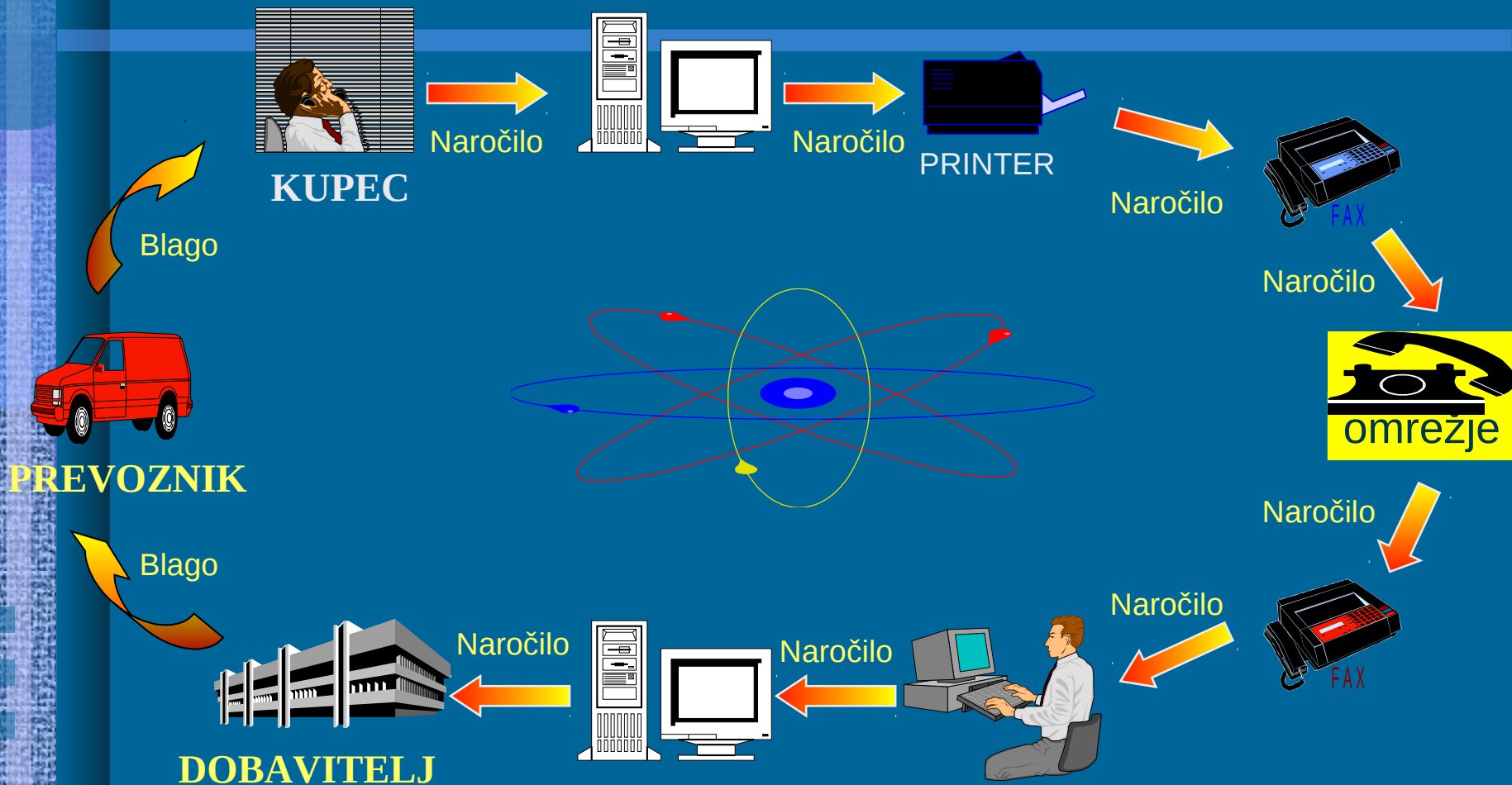
Tok dokumentov poteka preko različnih funkcij v podjetju ali med organizacijami, kjer sodelujejo različni ljudje.

Proces od naročila do računa

KLASIČNO NAROČANJE

deset minut za eno naročilo

Ročno pošiljanje 100 dokumentov/teden

Vrsta stroška

SIT

Povprečna obdelava dokumenta-
3 minute
(strošek delovne ure
cca 1.200 SIT/h)

6.000,00

Kuverte in pisarniški material

1.200,00

Poštnina (navadna)

1.200,00

Skupaj tedenski strošek

8.400,00

Skupaj letni strošek
(50 tednov)

420.000,00

Ročno sprejemanje 100 dokumentov/teden

Vrsta stroška

SIT

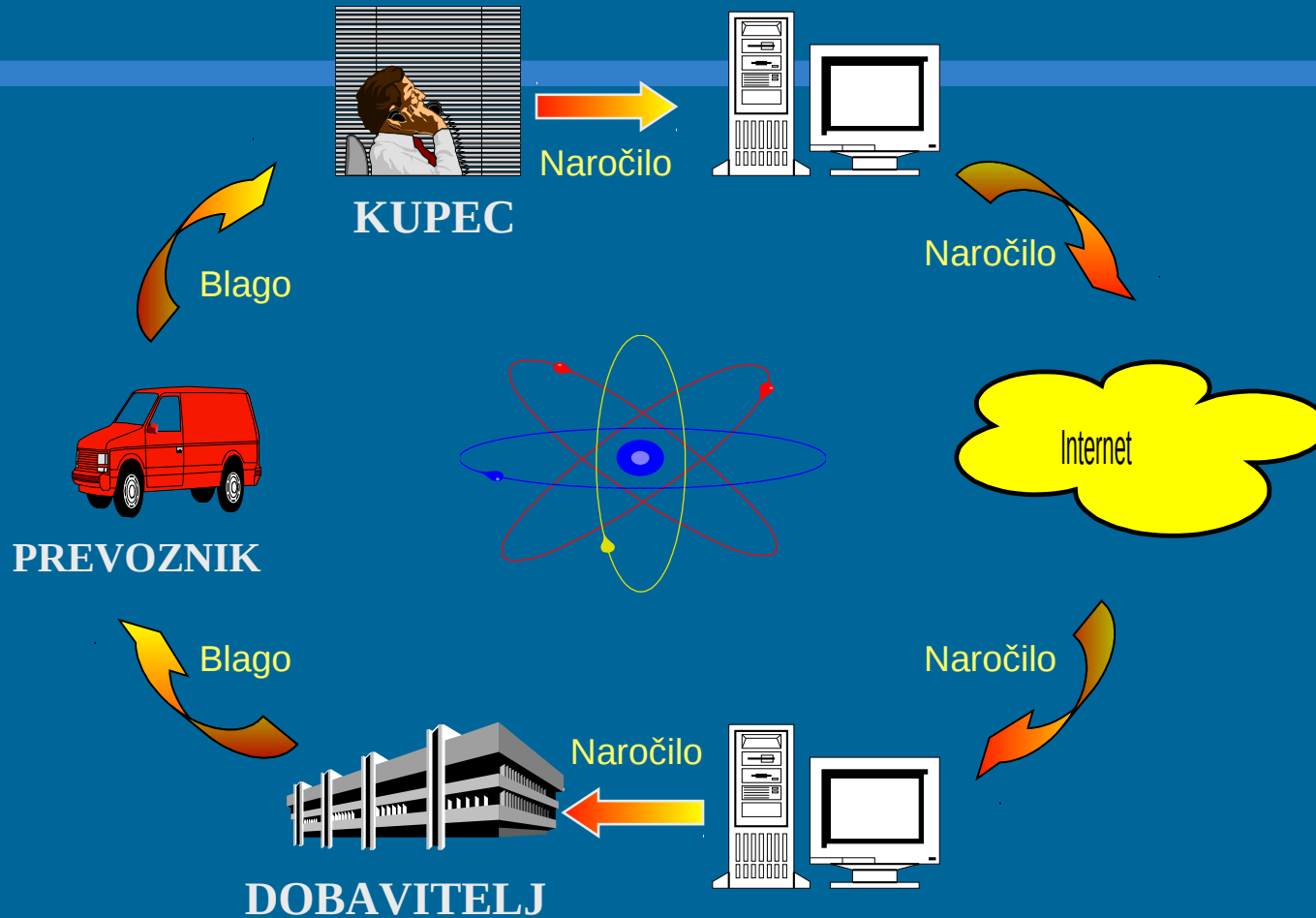
Porabljen čas - 5 min za dokument
(strošek delovne ure cca 1.200 SIT/h)

10.000,00

**Skupaj letni strošek
(50 tednov)**

500.000,00

ELEKTRONSKO NAROČANJE

pol minute za eno naročilo

Primerjava

ROČNO/ELEKTRONSKO

Vrsta stroška	SIT/teden	SIT/leto
Pošiljanje		
Telefon (3,6 SIT za zvezo)	360,00	18.000,00
Stroški prenosa (cca 11 SIT/KB)	1.100,00	55.000,00
Sprejem		
Telefon (3,6 SIT za zvezo)	360,00	18.000,00
Stroški prenosa	0,00	
Skupaj letni stroški	(ročno 420.000+500.000=920.000)	91.000,00
Skupaj letni prihranek		829.000,00

Zagonski in obratovalni stroški

Enkratni začetni stroški

Modem

SIT
20.000,00 do 50.000,00

E-mail programska oprema

20.000,00

Internet priključek

4.500,00

Prilagoditev aplikativne opreme

20.000,00 do 50.000,00

Fiksni letni stroški

SIT

Naročnina za priključek

120.000,00

Dodatni prihranki

Točnost podatkov ?

Hitrost ?

Manipulacija podatkov ?

Poslovni odnosi ?

Poslovne priložnosti ?

SKUPNI PRIHRANKI ?

Izkustvena priporočila za uvajanje elektronskega poslovanja

- postopnost uvajanja,
- preizkušanje rešitev,
- uporaba obstoječe informacijske tehnologije,
- uporaba razpoložljivih telekomunikacij,

Izkustvena priporočila za uvajanje elektronskega poslovanja

- uporaba tržno razpoložljivih računalniških rešitev,
- uporaba tržno razpoložljivih storitev elektronskega poslovanja,
- uporaba tržno razpoložljivih paketov usposabljanja,

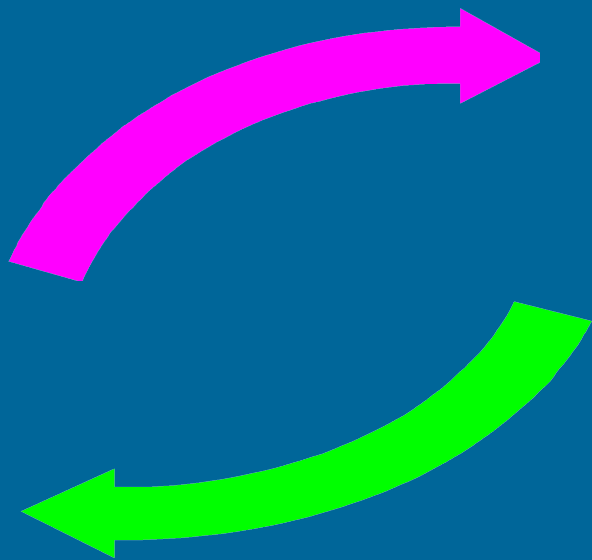
Izkustvena priporočila za uvajanje elektronskega poslovanja

- povezovanje tehnologij elektronskega poslovanja z obstoječim informacijskim sistemom,
- upoštevanje poslovno-organizacijskih načel,
- sodelovanje na delavnicah, seminarjih in konferencah...

Elektronsko poslovanje

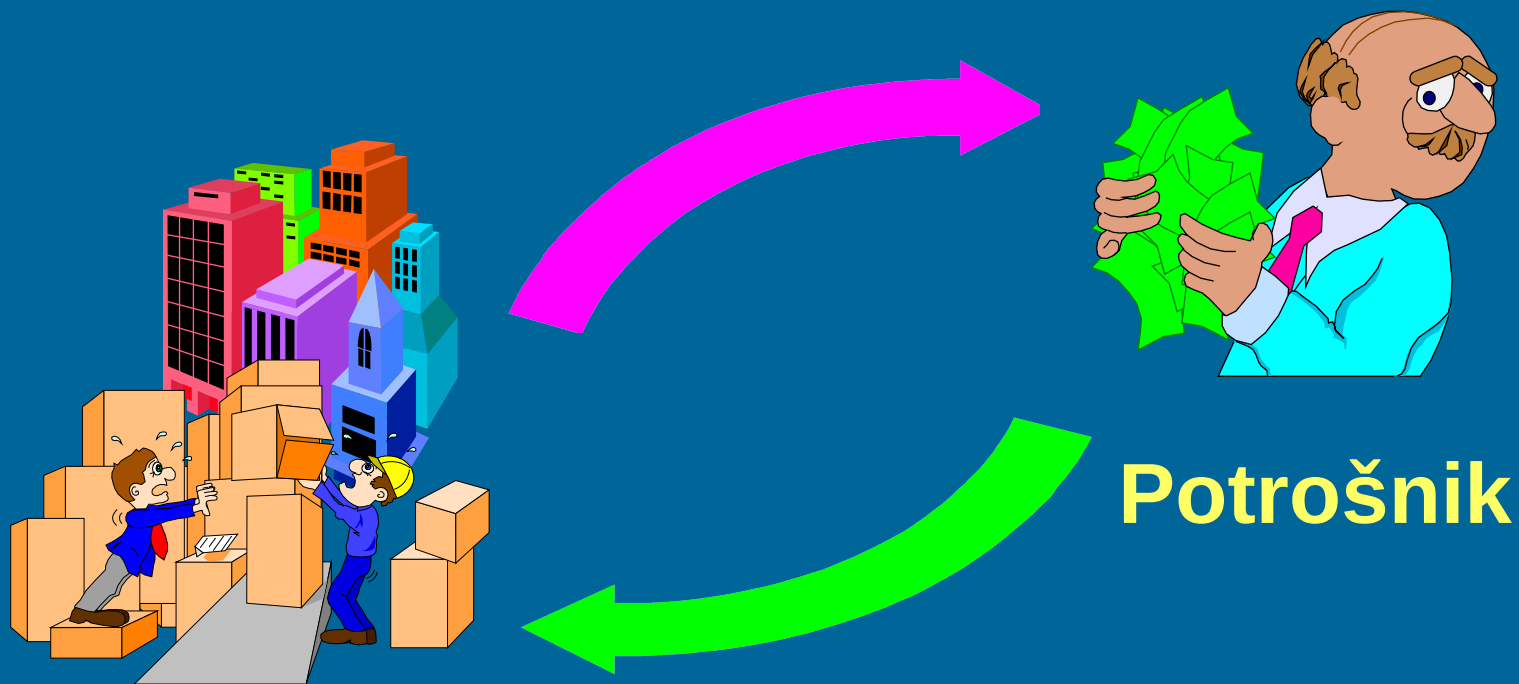
**Podjetje
prodajalec**

**Podjetje
kupec**

Elektronsko poslovanje

**Organizacija
prodajalec**

Potrošnik

Spremembe v poslovnem svetu

Prilagoditi se spremembam na trgu

Zadržati poslovne partnerje

Povečati učinkovitost in izboljšati kvaliteto

**Preživel ne bo tisti, ki bo najmočnejši
ali najpametnejši, temveč tisti, ki se bo
najhitreje prilagodil spremembam.**

Charles Darwin

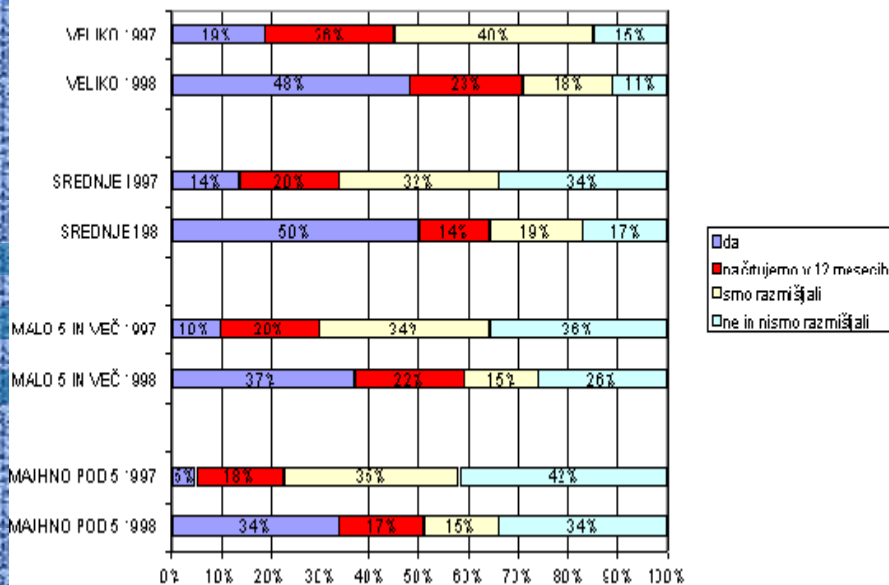
Elektronsko poslovanje

Vir: Forrester Research

Deli sveta	Rast elektronskega poslovanja do leta 2004
Severna Amerika	350,0 milijard USD
Azija in Pacifiške države	160,0 milijard USD
Latinska Amerika	81,8 milijard USD
Ostali svet brez Evrope	68,6 milijard USD

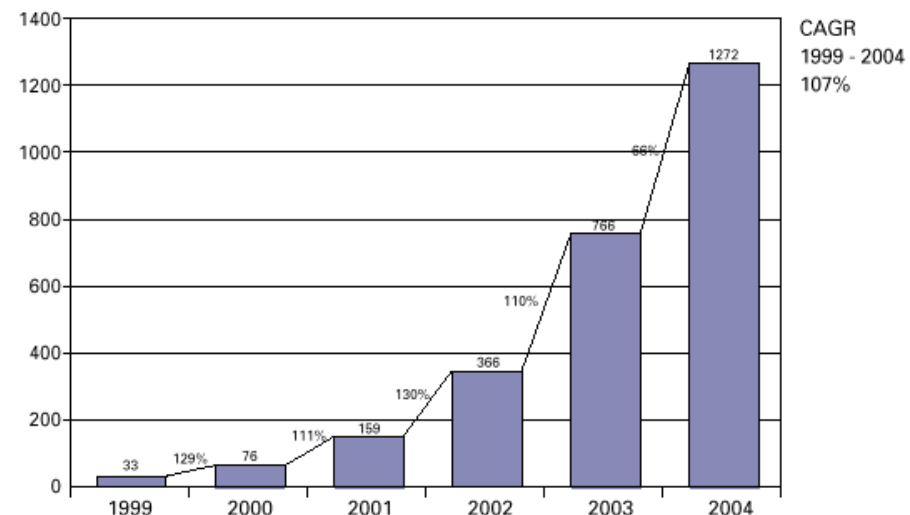
Vir: Durlacher Research Ltd

Ali uporabljate elektronsko poslovanje?

Vir: FIS 1998

BTB E-commerce Market (Euro-15) (US\$ billion)

Pomembne izkustvene smernice

- delavnica za obrtnike
  - prikazati uporabo informacijske tehnologije elektronskega poslovanja;
  - pregledati probleme pri delu z informacijsko tehnologijo;
  - zbrati stališča do uvajanja elektronskega poslovanja.
- posvetovanje za obrtnike
  - spoznavanje izkušenj obrtnikov;
  - spodbujanje obrtnikov;
  - spoznavanje možnosti povezovanja obrtnikov s poslovnimi partnerji;
  - oblikovanje stališč v zvezi z akcijami na področju elektronskega poslovanja.

Priložnosti in težave elektronskega poslovanja

večja hitrost poslovanja

večji pregled nad poslovanjem

24-urna prisotnost

povezanost s poslovnimi partnerji

večji nadzor nad opravljenim delom

prihranek pri času

OPEN

časovna in krajevna neodvisnost

prihranek pri poslovanju

nepoznavanje tehnologije

problem izobraževanja

problem varnosti

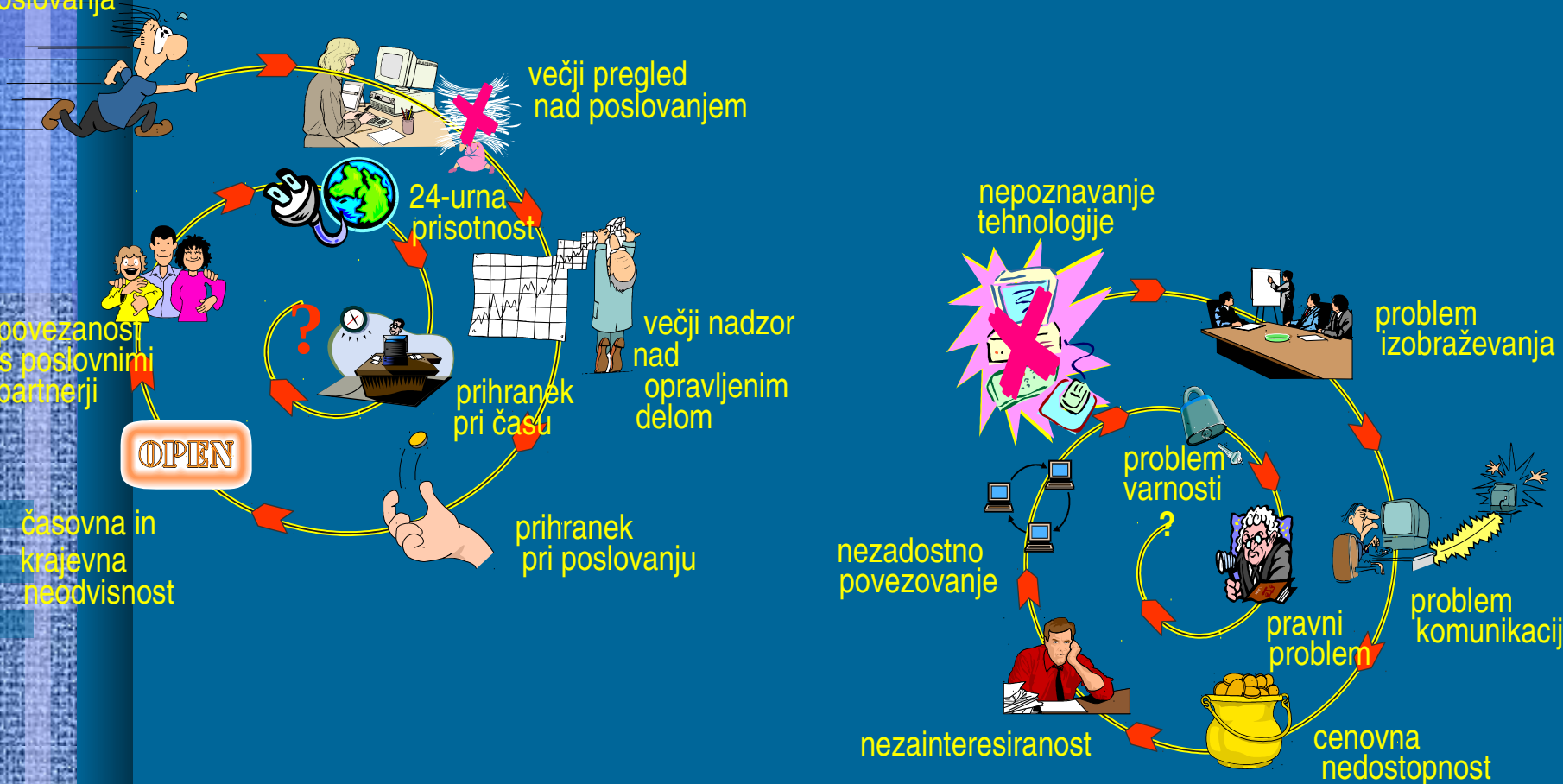
nezadostno povezovanje

pravni problem

problem komunikacij

nezainteresiranost

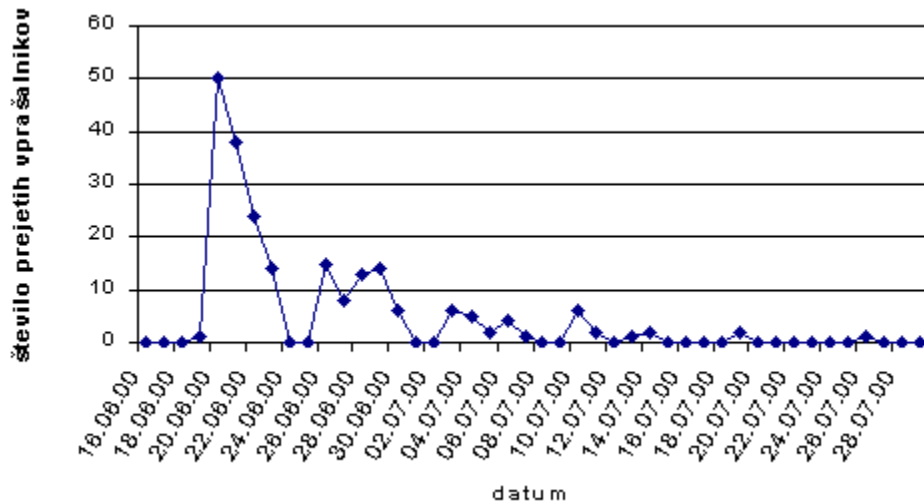
cenovna nedostopnost

Raziskava

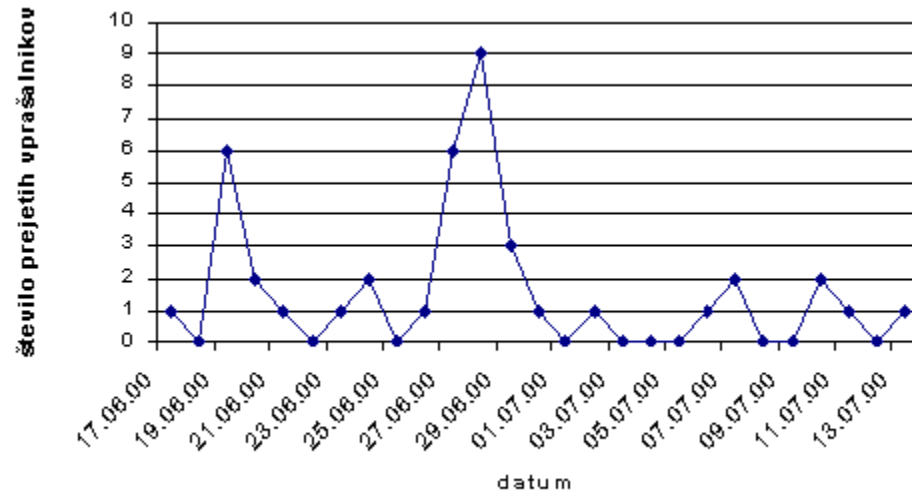
- **metodo anketiranja**
- **testiranje vprašalnika**
- **seznam organizacij, ki so bile povabljene k sodelovanju**
  - male organizacije v Sloveniji
  - elektronski naslov
  - register organizacij pri Gospodarski zbornici Slovenije
  - 955 malih organizacij

Odziv anketirancev

**vprašalniki izpolnjeni
prek svetovenga spleta**

**vprašalniki izpolnjeni
na papirju**

Rezultati raziskave I

Podatki o anketirancu, organizaciji in informacijski tehnologiji v organizaciji:

- podatki o anketirancu,
- podatki o organizaciji,
- podatki o razpoložljivi informacijski tehnologiji v organizaciji.

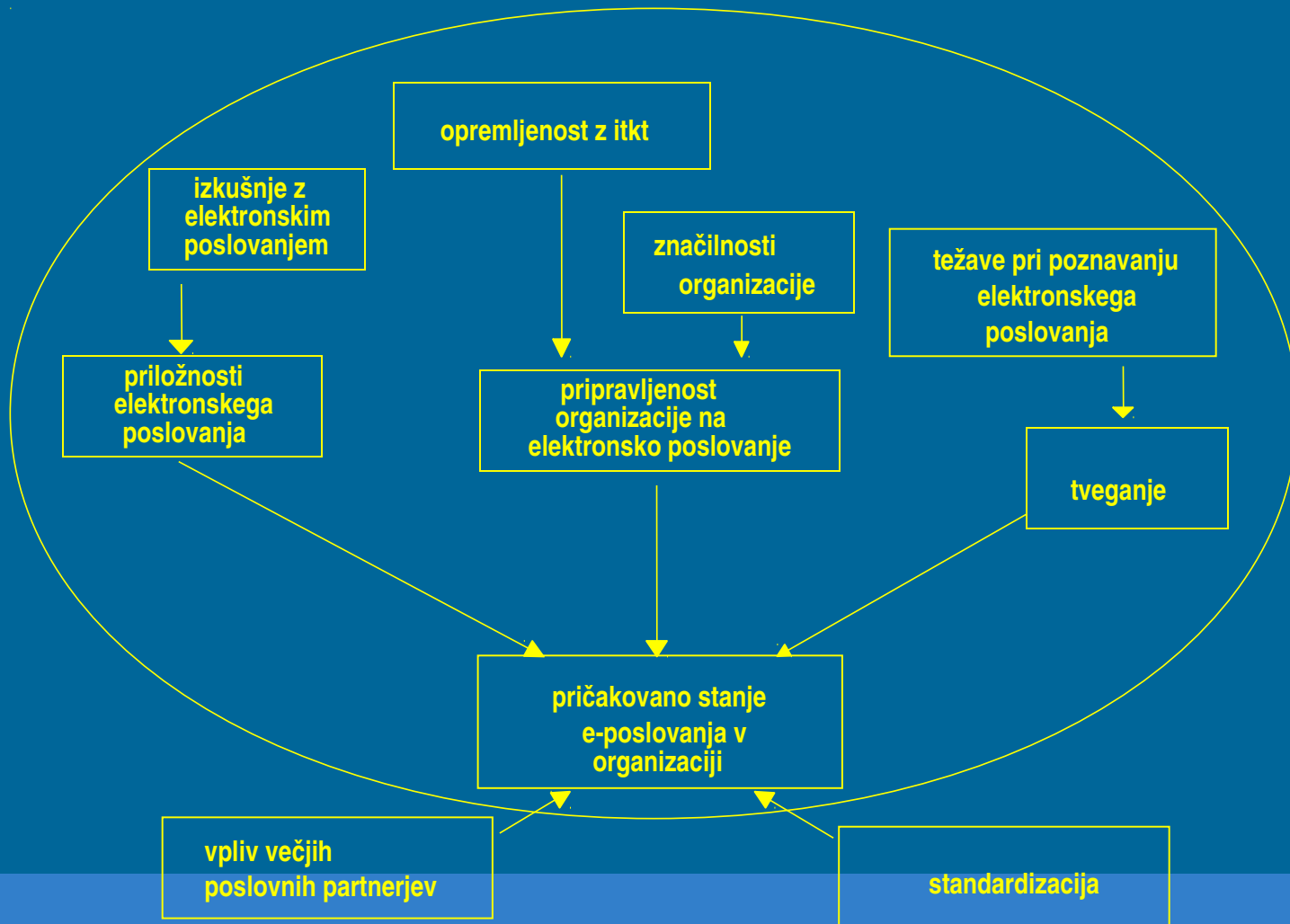

Rezultati raziskave II

Mnenja o elektronskem poslovanju prek interneta z večjimi poslovnimi partnerji:

- trenutno stanje elektronskega poslovanja male organizacije z večjimi poslovnimi partnerji,
- uvajanje elektronskega poslovanja male organizacije z večjimi poslovnimi partnerji,
- uporaba elektronskega poslovanja male organizacije z večjimi poslovnimi partnerji,
- pričakovano stanje elektronskega poslovanja male organizacije z večjimi poslovnimi partnerji.

Dejavniki vplivanja na elektronsko poslovanje

Vpliv posameznih dejavnikov

	priložnosti	težave	tveganje	ITKT	dejavnost na internetu	organizacija	poslovni partnerji	standardizacija	internet
izkušnje	0,263***	-0,180**		0,230***	0,350***				
priložnosti	/			0,174**	0,140**	0,293***	0,424***	0,229***	0,482***
težave	/	/	0,418***					-0,433***	-0,155*
tveganje	/	/	/					-0,325***	-0,242***
ITKT	/	/	/	/	0,351***	0,537***			
dejavnost na internetu	/	/	/	/	/	0,463***			
organizacija	/	/	/	/	/	/			
poslovni partnerji	/	/	/	/	/	/	/		
standardizacija	/	/	/	/	/	/	/	/	0,222***

	P1	P2	P3
izkušnje			
priložnosti	0,391***	0,787***	0,277***
težave			
tveganje	-0,168*		
ITKT		0,189***	
dejavnost na internetu		0,154*	
organizacija		0,158*	
poslovni partnerji		0,185*	
standardizacija		0,214***	

P1- pričakovanja glede vključitve organizacije v elektronsko poslovanje v dveh ali treh letih

P2- pričakovana področja elektronskega poslovanja

P3- pričakovani poslovni partnerji za elektronsko poslovanje

Sklep

Raziskava je pokazala, da imajo nekateri dejavniki vpliv na pričakovanja glede elektronskega poslovanja, pri čemer najbolj izstopa vpliv pričakovanih priložnosti elektronskega poslovanja.

Priporočila malim organizacijam

- Samoizobraževanje
- Vloga direktorja in koristi elektronskega poslovanja
- Načrtovanje elektronskega poslovanje
- Postopnost uvajanja
- Poslovanje prek ponudnikov storitev elektronskega poslovanja
- Oddaja del (Outsourcing)

Priporočila za nadaljne raziskovanje

raziskovanje:

- razvitosti elektronskega poslovanja v različnih dejavnostih
- vpliva velikosti organizacije na uporabo in razvitost elektronskega poslovanja
- obsega elektronskega poslovanja malih in večjih organizacij prek interneta v Sloveniji
- elektronskega poslovanja večjih organizacij z malimi
- uporabe elektronskega poslovanja skozi daljše časovno obdobje v nekaj malih organizacijah

Spletni naslovi raziskovalnih organizacij

- <http://www.nua.com/surveys/>
- <http://www.capgemini.com/>
- <http://www.durlacher.com>
- <http://www.datamonitor.com/>
- <http://www.cyberdialogue.com/>
- <http://www.idcresearch.com/>
- <http://www.ris.org/index.html>
- <http://www.emarketer.com/>
- <http://www.dnb.com/> (Dun&Bredstreet)